

ISSN 2073-333X
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

№12/2 (148) 2020

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҒЫЛЫМЫ МЕН ӨМІРІ
НАУКА И ЖИЗНЬ КАЗАХСТАНА
SCIENCE AND LIFE OF KAZAKHSTAN

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ

НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCE
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Курманова Бибигуль Ханиулловна ИНТЕРАКТИВНОЕ ОБУЧЕНИЕ НА ЗАНЯТИЯХ РУССКОГО ЯЗЫКА В ВУЗЕ	237
Kulyshpayeva Madina Khamitovna, Zhakipbekova Saule Sotiyaldinovna MOTIVATION OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN TO FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION THROUGH FAIRY TALES	243
Қасымова Роза Садыққызы, Хожабаева Макпал Турмаханбетовна МУЛЬТИМЕДИАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫ ҚОЛДАНУДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ	247
Құлшаева Айнұр Манатқызы АҒЫЛШЫН ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА ОЙЫН СӨЙЛЕУ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ТУРАЛЫ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ	250
Махарова Гаухар Сабыржановна, Нұржанова Сажила Абдисадықовна АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДА БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ СЫНЫП МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ЛИНГВОДИДАКТИКАЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН ДАМУ ТУРАЛЫ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	255
Мендалиева Дина Кенжебековна, Аубакирова Салтанат ЖҮЙЕЛІК ТӘСІЛ ЖӘНЕ ДИДАКТИКАЛЫҚ ПРИНЦИПТЕР НЕГІЗІНДЕ «АТОМ ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ ПЕРИОДТЫҚ ЖҮЙЕ» ТАҚЫРЫБЫ БОЙЫНША ОҚУ ЕСЕПТЕРІН ҚҰРАСТЫРУ	261
Метербаева Құлбаршын Метербаевна, Текесбаева Анар Молдақыновна БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДА АРТ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ	266
Молдасан Қуаныш Шорманқызы, Сакен Аида Асетқызы БІЛІМ БЕРУДЕГІ КОУЧИНГТІҢ МӘНІ	270
Молдасан Қуаныш Шорманқызы, Сағынбаева Гүлзада Қайырғалиқызы ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ ІС – ӘРЕКЕТІНДЕГІ ТҮЗЕТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ	273
Мурзағалиева Алия Гиниятовна, Джугембаева Бакытгуль Аскаровна ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕГІ СҰРАНЫСҚА ИЕ НЕГІЗГІ ТАЛАПТАР МЕН ШАРТТАР	278
Небесаева Жанар Орынбековна, Мусакулов Кусан Толендиевич МЕДИАОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ОРИЕНТИРЫ В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ БАКАЛАВРОВ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ	283
Нургалиев Нурым Уағиулович, Бакирова Құлжахан Шаймерденовна ХИП-ХОПҚА НЕГІЗДЕЛГЕН ОҚЫТУ	287
Тұрысбеков Сайлаубек, Мырзакулов Мусирәли Ертаевич ЖАС ҰРПАҚ БАЛАЛАРҒА АДАМГЕШІЛІК - РУХАНИ ТӘРБИЕ БЕРУ	292
ФИЛОЛОГИЯ ҒЫЛЫМЫ – ФИЛОЛОГИЧЕСКАЯ НАУКА – PHILOLOGICAL SCIENCE	
Адыкамова Диана Досановна ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ИЗУЧЕНИЮ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКОГО ПОЛЯ «ЧЕЛОВЕК»	295
Аманбаева Айсауле Жантемировна, Жұмабаева Жанар Толендиевна ПСИХОЛИНГВИСТИКА: ОҚУЛЫҚТАРДАҒЫ ТАНЫМ МЕН ТҮСІНІК	300
Әбдуәлиұлы Бекжан, Қоңыратбаева Жанар Молдалықызы ШЫҢЖАҢ АЙМАҒЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ТОПОНИМИЯСЫ	304
Әубәкірова Қарлығаш Әділханқызы АБАЙ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ МЕТАФИЗИКАЛЫҚ КАТЕГОРИЯЛАРДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	309
Байбулатова Айдана Бактыгереевна, Керимбаева Ботагоз Талғатовна ҚАЗАҚ, ОРЫС ЖӘНЕ АҒЫЛШЫН МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕРІНДЕГІ ГЕНДЕРЛІК АСПЕКТ	314
Бекболғанов Ерик Джумабаевич, Әділ Наргиз АРНАЙЫ ТҮЗЕТУ МЕКТЕПТЕ ЕРЕКШЕ ҚАЖЕТТІЛІГІ БАР БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНДА ҚОРШАҒАН ОРТА ТУРАЛЫ ТҮСІНІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	319
Бекмамбетова Занипа Жумамуратовна, Беркимбаева Сауле Кенжебековна ФОРМИРОВАНИЕ МОДЕЛИ ПОСТРОЕНИЯ АКАДЕМИЧЕСКОГО ТЕКСТА В НАУЧНОМ ИССЛЕДОВАНИИ	323
Габдуалиева Зарифа Гарифуллаевна ҒАБИТ МҮСІРЕПОВ ӘҢГІМЕЛЕРІНДЕГІ ЭМОЦИОНАЛЬДЫ-ЭКСПРЕССИВТІ СӨЗДЕР	328
Есембеков Темиргали Уразғалиевич, Габдқаримова Гулжазира Сағидоқасовна ФУНКЦИИ СТИЛИСТИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ПЕРЕВОДЕ	331
Есенжан Дина Әнесқызы КӨРКЕМ АУДАРМА ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНЫҢ КЕЙБІР ТЕОРИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ ХАҚЫНДА	337
Есіркеп Бибісара Мұғалбекқызы, Дархан Мәдина Жәнібекқызы ШЕТ ТІЛІН ОҚЫТУДАҒЫ ЖЕКЕ ОҚЫТУ ТӘСІЛІ	342
Жалбырова Ақерке Ерланқызы, Диуанова Райкул Кенесбаевна АҒЫЛШЫН ТІЛІ САБАҒЫНДА САРАЛАП-ДЕҢГЕЙЛЕП ОҚЫТУДЫҢ МАҢЫЗЫ	347

НУРГАЛИЕВ НУРЫМ УАГИУЛЛОВИЧ,

PhD докторанты,
6D011300 – «Биология» мамандығы,
Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университеті,
E-mail: nurgaliev.nurym@mail.ru

БАКИРОВА КУЛЖАХАН ШАЙМЕРДЕНОВНА,

п.ғ.д., доцент,
Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университеті

ХИП-ХОПҚА НЕГІЗДЕЛГЕН ОҚЫТУ

Түйін: Мақалада Қазақстандық білім беру саласына тылсым дүние - хип-хоп педагогиканың тарихы, шетелдік ғалымдардың тәжірибелері қарастырылады. Қазіргі таңда жарыққа шыққан туындыларды жаратылыстану пәндерін оқыту үрдісінде пайдалану технологиясы сипатталады.

Түйін сөздер: хип-хоп, рэп, k-pop, флэш-моб.

Аннотация: В статье рассматривается история казахстанской педагогики - хип-хопа, опыт зарубежных ученых. В настоящее время описывается технология использования вышедших в свет произведений в процессе преподавания естественнонаучных дисциплин.

Ключевые слова: хип-хоп, рэп, k-pop, флэш-моб.

Abstract: The article deals with the history of Kazakh pedagogy-hip-hop, the experience of foreign scientists. Currently, the article describes the technology of using published materials in the process of teaching Sciences.

Keywords: hip-hop, rap, k-pop, flash mob.

Ғылыми-техникалық прогрестің қарқынды дәуірінде оқытушылар шығармашылық әдістер мен тәсілдерді іздестіруге мәжбүр. Ол қазіргі таңда жаратылыстану пәндеріне де қатысты. Бұл бойынша әдебиеттерге шолуда көрсетілген Ло Худе пікірі: «оқушылардың оқу-танымдық мотивациясы - бұл олардың оқуға деген белсенді көзқарасы» деп айтылған [Ло Х., 2015. № 3. с. 87-91].

Музыка адамға психоэмоционалды әсер етеді. 2009 жылы шетелдік ғалым Сильвен Морено (Sylvain Moreno) музыка адамның тілі мен танымына әсер ету мүмкіндігі туралы жазды [Moreno S., 2009, pp. 329-345].

Хип-хоптың білім саласында қолданылу мүмкіндігі туралы тұңғыш рет 1978 ж. радио комментаторы Дэвид Кук өзінің «Хип-хоп күші» атты магистрлік диссертациясында айтқан екен [M.Hall., 2009, 71 pp.].

Кейін 1990 ж. Хьюстон Бейкер Jet журналында қоғамды хип-хопты оқыту құралы ретінде пайдалануға үгіттесе, «Қауіпті ойлар» фильмінде Мишель Пфайффер сомдаған Луанна Джонсон есімді ұстаз шынайы өмірінде Боб Дайланның лирикасын емес, Public Enemy тобының әндерін қолданған екен [M.Diaz., 2011, 38 pp.].

Тіпті 1990 жж. басында Нью-Йорктың Бруклиндағы Эль-Пуэнте академиясы хип-хопты оқу бағдарламасына енгізе бастапты. Ал ХХІ ғ. басында Нью-Йорк университеті хип-хоп пен педагогикадағы инициатива үшін сыйақы тағайындаған екен. Содан бері 40 жыл өтсе де, хип-хопқа негізделген оқыту көпшілік ұстаздар үшін әлі де тылсым дүние секілді [E.Adjapong., 2017, 158 pp.].

Қазақ педагогикасында бұл бағытты зерттеу жұмыстарының алғашқы қадамы ретіндегі мақала 2016 жылы Қостанай қаласында өткен «Инновацияларды практикаға енгізуде педагогикалық ЖОО мен білім беру мекемелерінің интеграциясы» атты Республикалық ғылыми-практикалық конференцияның жинағында және «Білімді ел» Республикалық қоғамдық-саяси газетінің 2016 ж. 10-нөмірінде жарыққа шықса, инновациялық проект ретінде 2016 ж. «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы» АҚ Алматы облысы бойынша филиалы ұйымдастырған ІІ Республикалық педагогикалық оқулардың облыстық кезеңінде және «Дарын» Республикалық ғылыми-практикалық орталығының «Педагогикалық идеялар фестивалі» сайысында таныстырылып, «Хип-хоп педагогика» атты авторлық бағдарлама ретінде 2018 жылдың 12 маусымында №1852ҚР Әділет Министрлігінде тіркелді.

Тұңғыш рет қазақ тіліндегі оқу клипінің тұсаукесері 2016 жылы Алматы қаласының химия-биология бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінде күн сайын өткізілетін брифингте «Құстар күніне» орай болды. «Құстар биологиясы» атты бұл оқу клипінде караоке үшін титр түрінде жазылған мәтін мынадай:

Бірінші сәуір – құстар күні!
Құстар дегенің – табиғат көркі!
Систематикада Chordata типі,
Омыртқалылардың ұшатын өкілі.
Қауырсын қаптаған оның денесі,
Құрғақ, әрі жұқа құстың терісі,
Құйымшақ болмаса, өте аз бездері.

Мишығы құстың, мінезі күрделі.
 Пневматикалық жеңіл сүйегі,
 Арқа, сегізкөз, белі бірікті,
 Бас сүйегі де, жіліншікке ие.
 Көпшілігінде төс қыртөс түзеді.
 Қанатқа айналған алдыңғы аяғы,
 Көпшілігінің үш-төрт саусақты.
 Өкпесінде бар ауа қапшығы,
 «Қосарлы» атау тынысалуы.
 Сақталған оң жақ қолқа доғасы,
 Жылықанды оның температурасы.
 Тістер жойылып, тұмсық дамыды,
 Ұшатындықтан жойылған қуығы.
 Көбейгенде құс іштей ұрықтанады,
 Аналықта жоқ оң жыныс безі,
 Әкті қабықты жұмыртқа салады,
 Қызылшақа және ширақ балапаны.
 Жақсы дамыған ұрпақ қамқорлығы,
 Аталық жыныс гомогаметалы.
 Дегенмен болмайды сыртқы құлағы,
 Сезім мүшесінен көзі қырағы.
 Пингвин, түйеқұс, қыртөс тармағы.
 Биосферада үлкен маңызы.
 Археоптерикс – құс ата-тегі,
 Орнитологтар, бұл құстар күні!

Хип-хоп педагогика элементтерін тек биология пәндерінде ғана емес, сонымен қатар түрлі кәсіби сайыстарда өзіңді таныстыру мақсатында да пайдаланған тиімді. Мысалы, 2013 жылы Астана қаласында өткен Назарбаев Зияткерлік мектептері ұстаздарының «Жылдың ең үздік мұғалімі» сайысында осы мақаланың бірінші авторы өзінің бірнеше жылда жинаған тәжірибесіндегі әдістемелерді ән арқылы таныстырған болатын.

1. Микроскоппен жұмыс істе,
 Толтыратын бұл кесте.
 Жұппен клетка моделін
 Пластиннен істе.

Қайырмасы:

Электронды оқулықтар,
 Фильм мен аудиолекциялар
 3D форматтағы өнім,
 Activtable мен хат-сенім,
 «Миллион кімге бұйырады»,
 Және «Ғажайып алаңы».
 Бағалау үшін қолданам
 Перфокарта, «аукцион» ойыным.

2. SPARK-пен түсір ЭКГ,
 Түсіндіресін графикті,
 Нәтижесін тобыңда
 Талқылап, зертте.

Қайырмасы:

Асық, айтыс, кинеограф,
 Оригами, зооворд, дартц,
 Жануар фигуралары
 Кейде пайдаланылады.
 Рөлдік ойын, тренингтер,
 Биологиялық әндер
 Жасап, оқушылар барар
 Оранжерея, зоопарктар.

Сонымен қатар, осы мақаланың бірінші авторы 2017 жылы өткен «Microsoft компаниясының инновациялық педагог-эксперті» Республикалық сайысының I тур тапсырмасына да хип-хоп педагогика элементтерін пайдалануды жөн көрген болатын. Соңғы туындының бұрынғылардан 2 ерекшелігі бар. Біріншіден, үш тұғырлы тіл саясаты тұрғысынан рәп қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде оқылса, екіншіден тұңғыш рет автормен бірге оның шәкірттері де хип-хоп педагогика қыр-сырларын меңгеріп, ұстазбен бірге рәп орындады. Бұл туындының мәтіні келесідегідей:

1. Неліктен мен санаймын

Педагогы ретінде
 Microsoft компаниясының
 Инновация эксперті?
 Бұл сұрақтың жауабын
 Он бір жұмыс орны мен
 Он бір жылды құрайтын
 Іздейік карьерамнан.
 Осы жылдар ішінде
 Сексеннен астам ұстазды
 IT-тренер ретінде
 Оқытыппын, өткіздім
 Батыс Қазақстандағы
 Жеті аудан орталығы,
 Орал, Атырау, Алматы
 НИШ-та шебер сыныбы.
 Төрт оқу фильмі мен
 Электронды оқулық
 Құрастырып, атандым
 Корреспондент мүшесі.
 Енді тиімді тұстарын
 Қолданудың Office-ті
 Түсіндірейін, ол үшін
 Өзгертем тіл, ритмді!

2. Как я использую приложения Microsoft?
 Чтобы ответить, сочинил я стишок.

Word, например, для используем писанины
 Этот редактор популярен во всем мире!
 В Excel, как всегда производим вычисления,
 Можно провести и анкетирование.
 Еще в нем удобно создавать расписание,
 График, гистограммы, таблицы, кроссворды.
 Для демонстрации используем на уроке
 Я и ученики презентацию в PowerPoint-е.
 В нем так легко создавать анимацию,
 Проводить разные игры, а также релаксацию.
 Access, Publisher, Outlook и OneNote.
 Это не все продукты Microsoft.

Теперь расскажу свои планы на английском
 Если вдруг стану педагогом-экспертом!

3. If I become an educator expert,
 Specific videoguides I can create,
 So if you have any doubts about that
 The students will tell you from their heart:
 Yes, our teacher can and will become
 An innovative educator expert
 Of the best world company in education
 The name of which is Microsoft.

Оқушылар ат салысқан келесі туынды - «Сәби фондының» жыл сайынғы VII «Построй свой бизнес» сайысына арналған «ScienceLab» инновациялық жобасын таныстыратын ролик. Мұнда оқушылар химия, биология және физикадан лабораториялық жұмыстарды қалай орындайтындықтары туралы баяндайды.

Как мы изучаем науку,
Не вызывая скуку?
Берем например одно явление,
Через квест находим вопрос исследования.
Четко спланировав ход работы,
Начинаем самостоятельно делать опыты.
Не забывая про безопасность,
На трех языках будем общаться.
Теперь анализируем что у нас вышло,
Оформляем работу, транслируем видео.
Делаем вывод, сочиняя рэп.
Спасибо, ScienceLab – уникальный проект!
Егер сайыстан жеңімпаз атансақ,
Аламыз реактив, құрал-жабдық қымбатырақ.
Мобильді деңгейге көтеріп оны,
Шығамыз қаладан ауылға. Соңы!

Хип-хоп педагогика тәсілдерін әріптестерге тарату мақсатымен 2019 жылдың 18 наурызында ҚР Әділет Министрлігінде №2330 авторлық құқық объектісін мемлекеттік тіркеу туралы куәлік берілген «Формативті бағалау» атты квест-семинар құрастырылып, Алматы қаласы мен облысының келесі білім ұйымдарында өткізілді:

- «Зерде» жеке мектебі;
- Алматы мемлекеттік транспорт және коммуникация колледжі;
- №24 арнайы лицей;
- А.Байтұрсынов атындағы №139 мектеп-гимназиясы;
- Республикалық спорт колледжі;
- №133 жалпы орта білім беретін мектебі;
- ҚР БҒМ-нің мектепке дейінгі және орта білім департаменті;
- «Tamos education» жеке мектебі;
- Жания Аубакированың авторлық мектебі;
- «Жаңа ғасыр» №175 мектеп-гимназиясы;
- Қарасай ауданы Жаңа тұрмыс аулының орта білім беретін мектебі;
- №176 мектеп-гимназиясы;
- А.Розыбакиев атындағы №153 мектеп-гимназиясы;
- Қарасай ауданы Абай аулының №2 жалпы орта білім беретін мектебі;
- Іле ауданының №32 жалпы орта білім беретін мектебі;
- Іле ауданының №15 жалпы орта білім беретін мектебі;
- Қарасай ауданы Алмалыбақ аулының жалпы орта білім беретін мектебі;
- Іле ауданының №31 жалпы орта білім беретін мектебі;
- Қарасай ауданы Кемертоған аулының жалпы орта білім беретін мектебі;

Бұл семинарға арналып, Әблахат Еспаевтың «Ұстазым» әнінің әуеніне формативті бағалау туралы өлең құрастырылған болатын.

1. Бағалау үрдісінің бас мақсаты - Қалайша жақсартуға болатыны Оқушы нәтижесін одан әрі. Сондықтан өтуі керек ол үнемі!

Қайырмасы:

- Оқыту үшін бағалау -
Деңгейін білім анықтау,
Көрсетіп қате, мадақтау,
Прогресті әрі жоспарлау –
Формативті бағалау.
2. Бағалау жүргізуге қалыптастырушы Оқудың мақсаттарын біл оқушы!
Бағалау критеріін түсінген соң
Белсенді әр кезеңінде қатыс сабақтың.
 3. Бағалау тиімдірек болу үшін
Әрдайым кері байланыс жасаған жөн,
Оқушы өзі жасап рефлексия.
Ұстазым, әдістеменің жол – коррекция!

2019 жылы интернет желісінде тұңғыш рет ұстаздар қауымы орындаған «Лабораториялық жұмыстарды хаттамалау тәртібі» атты бейнеклип жарық көрді. Химия, биология және физика пәндерінен лабораториялық жұмыстарды халықаралық формат бойынша хаттамалау тәртібі бұл әнде келесідей берілген:

Эксперименталды зерттеу жұмысын
Бастамас бұрын білу керек мақсатын.
Мақсатқа сәйкес құрамыз тақырыбын,
Сосын болжаймыз эксперимент нәтижесін.
Ендеше табайық айнымалыларды.
«Белгісіз мөлшерді» атаймыз «тәуелді»,
Сапалық не сандық, өлшенетінді,
Графикте беріледі у-осінде.
Екінші абсцисса х-осінде
Айнымалы жазамыз өзгертетінді,
«Тәуелсіз» атаймыз «белгілі мөлшерді»,
Тәуелді айнымалыны ол өзгертеді.
Үшінші айнымалыға фактор жатады
Тұрақты қылып, өзгертпей ұстайтыны,
Нәтижеге мүмкін әсер етуі,
«Қадағаланатын» оның атауы.
Ендігі кезекте жазамыз жұмыстың
Барысында құрал-жабдық қолданатын.
Зерттеуге алынған бастаймыз объекттен,
Мөлшерін көрсеткен соң, - ыдыс атауын.
Жұмыс барысын болса, жаз өткен шақта,
Белгілі ретпен, бірақ үшінші шақта.
Өзге зерттеушілер мүмкіндік алады
Нұсқаулықты оқып, қайталауға жұмысты.
Көрсете аламыз эксперимент нәтижесін
Кесте немесе басқа түрде үйлесетін.
Кемшілік анықтап, ұсыныс айтқан соң
Келеді сәті қорытынды жасаудың.
Мұнда жазамыз болжам дұрыстығын,
Теорияға негіздеп, түсіндір нәтижесін.
Көрсет пайдаланған әдебиет тізімін.
Осы ретпен толтыр жұмыс құрылымын!

Дегенмен, жоғарыдағы бейнеклип бірнеше ұстаздың бірігіп орындаған тұңғыш туындысы емес, хип-хопқа негізделген оқытудың алғашқы әні 2016 ж. биология апталығының ашылу салтанатында шырқалған. Алматы қ. химия-биология бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің 15 ұстазы орындаған бұл туындының мәтіні келесідей:

Всем, доброе утро! Учителя и ученики
Объявляем о начале недели Biology!
Но прежде чем начать, давайте вспомним мы
Историю развития этой великой науки.
А началась она тогда, когда я – Роберт Гук
Усовершенствовал увеличение прибора микроскоп.
С его помощью была изучена пробка,
Впервые произнес я новый термин «клетка».
Я – Антони Ван Левенгук в XVII веке
Наблюдал как движутся организмы одноклеточные.
А вот, Роберт Браун описал органоид ядро
У всех эукариотов имеется оно.
Мы – Шванн и Шлейден объединив идеи всю,
Вместе сформулировали клеточную теорию,
Которая постулирует: «основная единица
Живых организмов это - конечно же клетка».
Мен – Грегор Мендель бұршақ будандастырдым,
Генетика ғылымының атасы атандым.
Кейін Томас Морган гомолог хромосоманың
Тәуелсіз ажырау аштым заңдылығын.
Мен – Уотсон, ол – Крик, бірге анықтадым
Қос спиральды ДНҚ молекула құрылымын.
1962 жылы осы үшін жаңалық
Нобель сыйлығының лауреаты атандық.
Ал мен, Крэйг Вентер әлі премия алмадым
Дегенмен шештім мен адамның геномын.
Осыдан 7 жыл бұрын тұңғыш рет тарихта
Қолдан құрастырдым жасанды жасуша!
Енді, достар, апталыққа тоқталайық, іс-шараларға
Кейбіреуінің атауларын оқиық ағылшынша:
Biocaricature and biocookery,
Bio relay race, hip-hop biology.
Interactive report, master-class, round table
Seminar-quest, open lesson, training
География пәнінен алғашқы оқу клипі Қазақстан қорықтарына арналды. Бұл туындының алдынғыларынан ерекшелігіне латын қарпінің пайдаланылуын жатқызуға болады.
Қазақстанда ерекше қорғауға
Алынған мемлекеттік аумақтарға
Қорықтар, қорықшалар, резерваттар
Және Ұлттық парк жатқызылуда.
Ең басты мақсаты 10 қорықтың -
Сиреп немесе жойылып бара жатқан
Флора мен фауна сақтау өкілдерін,
Даму заңдылығын анықтау табиғаттың.
Ең алғашқы қорық – Ақсу-Жабағылы
1926 жылы ұйымдастырылды.
Қорықта қорғауға алынған сүтқоректі:
Арқар, бұғы, елік, Сібір таутекесі.

Алматыда Іле өзен жазығының
Қызықты нысаны боп табылады
150 метрлік Әнші құмдар.
Сонымен қатар мұздар, құздар да бар.
Қарағайлы ну орман мен көлдерін
Наурызым құрылған сақтау үшін.
Өсімдіктің 961-і кездессе,
Аңның 39 түрі кездесуде.
Қорғалжын құстарынан ең бастысы -
Теңіз көлінің қызғылт фламингосы.
Жатады авифауна қатарына
Бірқазан мен сұңқылдақ аққу да.
Сонымен қатар осы Қорғалжын көлі
Суда жүзетін құстардың бір мекені.
Қорық дүниежүзілік атаққа ие боп,
ЮНЕСКО-ның ландшафт тізіміне кірді.
Марқакөл қорығының жалпы ауданы
75 мың гектарды алып жатады.
Қорықта марал, қоңыр аюмен қатар
Сиг-ускуч балығы да тіршілік етеді.
Үстіртте Қызыл кітапқа енгізілген
Кесірткенің сұр түрі мекендейді.
Сирек кездесетін жануар өкілінен
Жайран, бүркіт, балобан көрінеді.
Жарық және қараңғы қылқанды тайга
Табиғи кешені бар Батыс Алтайда.
Бар ауданы 56 мың тең гектарға.
Бұл кешеннің екеуі назар аудартуда.
Барсакелмес орналасқан Арал теңізі
Қорғайды қарақұйрық пен ақбөкенді.
Өсімдіктің 257-і бұрын өссе,
Қазір олар жойылудың түр халінде.
Сулы батпақты ландшафт Алакөлде
Құстары судың онда мекендеуде.
Аққу, қаз, тырна мен шағаланы
Қорғау болып табылады бас мақсаты.
Соңғы боп ашылған Қаратау қорығы
2004 жылы ғана ұйымдастырылды.
Көлемі жағынан кіші болғанмен,
Ерекшеленеді ол эндемик санымен.
Қазақстанның басты қорықтарының
Қайталанбас сұлулығын сақтаудың
Ғылыми негізін жасау жөніндегі
Үлкен мақсаттар мен түр міндеті!

Қазіргі таңда хип-хопқа негізделген білім берушілерге АҚШ-тың Нью-Йорк қаласында 2004 ж. құрылған Хип-хоп ассоциациясы мен бас-тапқыда Twitter әлеуметтік желісінде онлайн чат ретінде ашылған HipHopEd ұйымы қолдау жасап келеді. Бұл ұйымдар жыл сайын хип-хоп педагогикаға арналған конференция мен саммит ұйымдастырып отырады. Алдағы уақытта хип-хопқа негізделген оқытуға рәптен басқа k-pop жанрын қолданудың болашағы зор деп ойлаймыз. Себебі, бұл жағдайда оқушыларды әннен бөлек, флэш-мобтағыдай қимыл-қозғалыстар жасатуға мүмкіндік туындайды.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ:

1. M.Hall. Education in a Hip-Hop Nation: Towards a Social Justice Hip-Hop Pedagogy// NY. - 2009, 71 pp.
2. M.Diaz. Re-Imagining Teaching and learning: A snapshot of Hip-Hop education // NY. – 2011, 38 pp.
3. E.Adjapong. Bridging Theory and Practice: Using Hip-Hop Pedagogy as a Culturally Relevant Approach in the Urban Science Classroom// Columbia University. – 2017, 158 pp.
4. Ло Х. Средства и способы усиления мотивации учащихся на занятиях по русскому языку как иностранному // Вестник Московского государственного областного университета. Серия «Педагогика». 2015. № 3. С. 87-91.
5. Moreno S. Can Music Influence Language and Cognition? // Contemporary Music Review. 2009. Vol. 28. № 3. P. 329-345.

«ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҒЫЛЫМЫ МЕН ӨМІРІ»
«НАУКА И ЖИЗНЬ КАЗАХСТАНА»
«SCIENCE AND LIFE OF KAZAKHSTAN»

Халықаралық ғылыми журналы (Мемлекеттік тіркеу: №9875-Ж 09.02.2009 ж.
Халықаралық тіркеу: ISSN 2073 – 333X, Париж, наурыз)
Қайта тіркеу №17579-Ж 06.03.2019
Басылым ай сайын шығады.

Международный научный журнал (Гос. регистрация: №9875-Ж 09.02.2009,
Международная регистрация: ISSN 2073 – 333X, Париж, март 2009 г.)
Перерегистрация №17579-Ж 06.03.2019
Периодичность издания ежемесячно.

Ғылыми еңбектің негізгі нәтижелерін жариялау үшін Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі білім және ғылым саласындағы бақылау Комитетінің 2012 жылғы 10 шілдедегі №1082 бұйрығымен ғылыми баспалар тізіміне енгізілген.

Журнал индексті ғылыми дәйексөздер қатарына қосылады және ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау жөніндегі комитет ұсынған **заңтану, филология, педагогика, өнертану** ғылымдары бойынша басылымдар тізіміне кіреді.

Автор мәліметтің нақтылығына, ресми құжаттардың сілтемелері мен басқа да деректердің дұрыстығына жауапты. Редакцияға келген материалдар кері қайтарылмайды.

Мақалада отандық (Қазақстандық) авторлардың еңбектерін міндетті түрде қолдану керек. Сонымен қатар «Қазақстанның ғылым мен өмірі» журналының алдыңғы сандарында жарияланған авторлардың мақалаларына сілтеме жасауға кеңес беріледі.

Автор мақала жазу барысында өз еңбектеріне сілтемені азырақ жасап, басқа маңызды ғалымдардың еңбектеріне сілтеме жасағаны жөн.

Журналға мақаланы қазақ, орыс, ағылшын, неміс, француз, қытай, түрік, араб және ТМД халықтары тілдерінде жазуға болады.

Приказом Комитета по контролю в сфере образования и науки МОН РК от «10» июля 2012 года №1082 рекомендован для научных публикаций.

Журнал включен в индекс научного цитирования (ИНЦ) и в список изданий, рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК по специальностям: **юриспруденция, филология, педагогика, искусствоведение.**

Ответственность за достоверность фактов и сведений, содержащихся в публикациях, несут авторы.

Материалы редакцией не возвращаются.

В статье необходимо использовать труды отечественных (Казахстанских) авторов. При этом рекомендуется содержать ссылки на статьи авторов, опубликованных в предыдущих номерах международного журнала «Наука и жизнь Казахстана».

Самоцитирование в статье при написании автором научной работы допускается в наименьшем количестве.

Рекомендуется обратить внимание на значимые научные труды ученых мира.

Статьи журнала принимаются на казахском, русском, английском, немецком, французском, китайском, турецком, арабском языках и могут быть написаны на языках народов СНГ.

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҒЫЛЫМЫ МЕН ӨМІРІ
Халықаралық ғылыми журнал
№12/2 (148) 2020 жыл

Бас редактор:

«Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері», з.ғ.д., профессор Е.О. Алауханов

Басуға 26.12.2020 ж. қол қойылды. Пішімі 84x108 1/8. Офсетті қағаз.
Сандық басылыс. Көлемі 15,5 б.т. Таралымы 500 дана. Тапсырыс №195

Редакция мекенжайы: Алматы қаласы, Алмалы ауданы, Абылай хан даңғылы 113 үй
web-site: www.nauka-zan.kz, e-mail: nauka-zan@mail.ru